

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Dobrovolnictví v neziskových organizacích a jeho význam pro rozvoj regionu

Jana Vrbová

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jana Vrbová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Dobrovolnictví v neziskových organizacích a jeho význam pro rozvoj regionu

Název anglicky

Voluntariness in Non-profit Organisations and meaning its in regional development

---

Cíle práce

Cílem práce je návrh možností uplatnění dobrovolníků v činnosti neziskového sektoru a jejich význam pro rozvoj regionu. Dílčím cílem bude zjištění postojů dobrovolníků působících v neziskových organizacích s odlišným zaměřením. Dalším dílčím cílem bude analýza v těchto neziskových organizacích a zjišťování, jak neziskové organizace získávají a následně odměňují dobrovolníky, jaký vliv má tato činnost na rozvoj příslušného regionu.

Metodika

Teoretická část a charakteristika prostředí bude vycházet ze studia dokumentů. Terénní šetření bude vycházet z kvantitativního i kvalitativního přístupu. Techniky sběru dat budou použity dotazníky a polostrukturované rozhovory. Výsledky budou zhodnoceny, diskutovány a bude stanoven závěr. Osnova práce: 1. úvod 2. cíl a metodika 3. teoretická část 4. charakteristika prostředí 5. šetření v terénu 6. výsledky a diskuze 7. závěr 8. seznam použité literatury 9. přílohy

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

region, nezisková organizace, dobrovolnictví, církev, charita

---

Doporučené zdroje informací

- BOUKAL, Petr. Nestátní neziskové organizace. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2009. 303 s. ISBN 978-80-245-1650-9.
- Disman, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. 6. dotisk 3. vydání. Praha: Karolinum, 2009. 374 s. ISBN 978-80-246-0139-7.
- Frič, Pavol. Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: výsledky výzkumu NROS a AGNES. Praha: NROS-AGNES, 2001. 115 s. ISBN 80-902633-7-2.
- FRIČ, Pavol, POSPÍŠILOVÁ, Tereza a kol. Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století. Praha: Agnes: Hestia, 2010. 263 s. ISBN 978-80-903696-8-9.
- Klub UNESCO Kroměříž a Hestia – Národní dobrovolnické centrum. Partnerství v komunitě a firemní dobrovolnictví. Praha: Hestia. 2005. 170 s. ISBN 80-239-6348-1.
- PAVLÍK, M., BĚLČÍK, M. a kol. Společenská odpovědnost organizace. Praha: Grada Publishing a.s., 2010. 169 s. ISBN 80-24731-57-6.
- ŠEDIVÝ, Marek, MEDLÍKOVÁ, Olga. Úspěšná nezisková organizace. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. 155 s. ISBN 978-80-247-4041-6.
- TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. 1. vydání. Praha: Portál, s. r. o. 2002. ISBN 80-7178-514-8.
- WOKOUN, René. Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
-

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavla Varvažovská

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 23. 11. 2015

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 02. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Dobrovolnictví v neziskových organizacích a jeho význam pro rozvoj regionu" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14. 3. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Pavle Varvažovské za odborné vedení a rady při zpracování bakalářské práce. Zároveň děkuji celé rodině, rodičům a především přítelovi a dětem, za jejich pomoc, podporu a nesmírnou trpělivost.

Dobrovolnictví v neziskových organizacích a jeho význam pro rozvoj regionu

Souhrn

Tato bakalářská práce se zaměřuje na dobrovolnictví v neziskových a příspěvkových organizacích a jeho význam na rozvoj regionu. Cílem práce je zaměřit se na konkrétní dvě organizace na Novobydžovsku, neziskovou a příspěvkovou. Práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část popisuje základní pojmy dobrovolnictví, neziskové organizace a rozvojem regionu.

Praktická část se zabývá rozborem neziskové organizace a příspěvkové organizace, jež jedna se zaměřuje na osoby se zdravotním postižením a druhá o pečovatelskou službu a zařízení o děti a mládež.

Dalším šetřením je zjištění, zda by se chtěli občané aktivně zapojit do služeb dobrovolníků, co je k práci motivuje, kde vidí problémy a nedostatky.

Klíčová slova:

dobrovolnictví
fundraising
nezisková organizace
neziskový sektor
regionální rozvoj

Volunteering in non-profit organisations and importace for the development of the region

Summary

This thesis focuses on volunteering in the non-profit and subsidized organizations and its significance to the development of the region. The aim is to focus on two specific in the region of Nový Bydžov, a non-profit organization and an allowance. The work consists of a teoratical and a practical part.

The theoretical part describes the basic concepts of volunteering, non-profit organizations and the development of the region. The practical part is running analysis of the non-profit organizations and organizations, which one focuses on persóna with disabilities and the second is about the care and facilities for children and youth.

The firther investigation is the determination of whether the citizens would like to actively participace in the services of volunteers, what motivates them to work, where they see probléme and shortcomings.

Keywords:

Volunteering

Fundraising

Non-profit organisto

Non-profit sector

Regional development

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	10
3	TEORETICKÁ ČÁST	11
3.1	Dobrovolnictví.....	11
3.2	Motivy dobrovolné činnosti	12
3.3	Typy a charakteristiky dobrovolnictví	13
3.3.1	Historický vývoj	13
3.3.2	Časové vymezení	14
3.4	Charakteristické oblasti dobrovolnictví.....	14
3.5	Dobrovolníci v neziskových organizacích	15
3.6	Získávání dobrovolníků	18
3.7	Dobrovolnictví ve světě.....	19
3.8	Mezinárodní dobrovolnické organizace	21
3.9	Definice neziskového sektoru	22
3.10	Existence tří sektorů.....	24
3.11	Dobročinnost v ČR.....	25
4	CHARAKTERISTIKA PROSTŘEDÍ.....	29
4.1	Region, vytyčování a hranice regionů	29
4.1.1	Královéhradecký kraj.....	29
4.1.2	Novobydžovsko	31
4.2	Domov sociálních služeb Skřivany.....	32
4.3	Nezisková organizace DUHA o. p. s.	36
5	ŠETŘENÍ V TERÉNU	40
5.1	Kvantitativní šetření	40
5.2	Kvalitativní šetření.....	50
6	VÝSLEDKY A DISKUSE	52
7	ZÁVĚR	53
8	SEZNAM LITERATURY	55
9	PŘÍLOHY	57

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Území kraje

Obrázek č. 2: Region Novobydžovska

Obrázky č. 3-11: Grafy - Kvantitativní šetření

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Rozloha okresů Královéhradeckého kraje

Tabulky č. 2-19: Kvantitativní šetření

1 ÚVOD

Od vstupu do Evropské unie vzrostl v České republice význam rozvoje regionu, jeho rozvoj stále stoupá a stává se moderním úkolem.

Velké rozdíly mezi regiony vedly k nerovnoměrnému rozvoji regionů po celém světě, též České republice. Jednalo se o historické, kulturní, sociální a hospodářské rozdíly.

Regionální politika se snaží odstranit ekonomické rozdíly, vyvážit hospodářský rozvoj a sociální soudržnost pro dosažení kvalitnější životní úrovně regionu.

V dnešní uspěchané době, kde se vše měří penězi, lidé jsou si většinou naprosto cizí a velice nevšímaví, je potěšující zjištění, že stále ještě existují lidé, kterým není trápení či problémy ostatních lhostejné. Dokážou si najít volný čas, který i se svou energií věnují druhým, aniž by obdrželi finanční odměnu. Dobrovolníci pracují v různých sférách, ekologických, sociálních, kulturních, vzdělávacích, zdravotních, ale i sportu v prevenci s kriminalitou a otázkách lidských práv. Působí pod záštitou nadací, občanských sdružení, církví nebo obecně prospěšných organizací. Ovlivňují tím rozvoj jednotlivých regionů, zkvalitňují tím život místních obyvatel a snižují disparity mezi nimi.

Neziskové organizace většinou v sociálních oblastech zastupují stát. Jelikož stát v této sféře nefunguje optimálně a není schopen zabezpečit potřeby veřejných statků. Toto selhání nahrazují neziskové organizace nabídkou svých služeb, které jen doplňují komerční a státní sektor v poskytování služeb. Úloha neziskových organizací není jen v zajišťování služeb, ale také se podílí na rozvoji regionu a doplňují stát či kraj tam, kde jim síly nestačí.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem práce je zaměřit se na organizace neziskového a příspěvkového sektoru, práci dobrovolníků v organizacích a jejich význam pro rozvoj regionu. Jak vidí obyvatelé daného regionu sociální programy dobrovolnictví v organizacích, zda o nich mají dostatečné informace a jak jsou pro ně důležité. Také jestli vůbec mají zájem tuto činnost vykonávat.

Konkrétní zaměření je na neziskovou a příspěvkovou organizaci na Novobydžovsku, které se zaměřují na sociální oblast. Dalším cílem je ukázat, jak organizace oslovují, pracují a odměňují dobrovolníky, jakým způsobem získávají finanční prostředky. Práce se také zabývá, co lidé vede k dobrovolnictví, proč jsou ochotni věnovat svůj volný čas jiným, a co jim to přináší.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část a přílohy. Teoretická část vysvětluje základní pojmy spojené s neziskovým sektorem, dobrovolnictvím a s touto tematikou související.

Praktická část zahrnuje rozbor neziskové organizace DUHA o. p. s. Nový Bydžov a příspěvkovou organizaci Domov sociálních služeb Skřivany.

Kvalitativní šetření bude probíhat formou standardizovaného rozhovoru. Kvantitativní šetření bude provedeno prostřednictvím dotazníku pomocí přímého dotazování respondentů. Šetření formou dotazníku bude provedeno u 150 náhodně vybraných respondentů různého věku, pohlaví, vzdělání a část obsahující otázky týkající se zkoumaného tématu na Novobydžovsku.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Dobrovolnictví

Každý z nás si pod slovy dobrovolník či dobrovolnictví představí něco jiného. Dobrovolnictví člověka provází od nepaměti. Každý z nás v životě byl, je, či bude někdy dobrovolníkem. Velice těžce se hledá hranice mezi pomocí sousedům, cizím kolemjdoucím nebo příbuzným, kterým nabídneme pomoc nebo dobrovolnou práci pro sportovní klub či školu. Tato dobrovolná pomoc se vyznačuje jako samozřejmost, spontánnost a nečekání odměny ani vděku. Předpoklad k dobrovolné pomoci je motivace: ***Dnes já tobě, zítra ty mně.*** Řada lidí se v této situaci necítí jako dobrovolník a nechtěla by být tímto slovem označována.

V zemích, kde má dobrovolnictví nepřerušenu tradici, najdeme mezi pomáhajícími všechny věkové i profesní skupiny. V České republice je tomu jinak, převažují ženy, studenti, zaměstnaní i nezaměstnaní lidé, dále důchodci i ženy na mateřské dovolené.

Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, své vědomosti, dovednosti a energii ve prospěch ostatních lidí či společnosti.

Dobrovolnictví má řadu podobných znaků jako občanská dobrovolná výpomoc, ale zároveň se vyznačuje dalšími charakteristikami. Role dobrovolníka je vymezena tak, aby se příjemce pomoci na ni mohl spolehnout. Dobrovolník může být vnímán jako spolehlivý pomocník, na kterého můžou být podobné nároky jako na placené zaměstnance. Zároveň ale i profesionálně vedené dobrovolnictví si může zachovat neformálnost a spontaneitu, které jsou pro dobrovolnictví charakteristické a nepostradatelné.

Profesionalizace dobrovolné činnosti znamená, že v organizaci je člověk – koordinátor dobrovolníků, jehož náplň je výběr, výcvik, řízení, supervize a hodnocení dobrovolníků. Působí též jako kontaktní pracovník mezi dobrovolníky, ostatním personálem, klientem i vedením organizace.

Profesionál má mimo praxe, vzdělání a motivace další formální předpoklady pro výkon své činnosti dané pracovně právní legislativou. I profesionál potřebuje dostatek nadšení, protože neziskové organizace teprve hledají zdroje a své místo v naší společnosti.

Dobrovolník věnuje část svého času a energie prospěšnému cíli, aniž by čekal finanční odměnu. Potřebuje podobný styl řízení jako profesionál (Tošner, Sozanská, 2006).

3.2 Motivy dobrovolné činnosti

Motivy lidí chovat se k sobě přátelsky, navzájem si pomáhat, nebo naopak škodit a ubližovat, utvářejí celé lidské dějiny. Nemusí být vždy jednoznačně prospěšné pro ostatní.

Konvenční motivace k dobrovolnictví je, když se člověk stal dobrovolníkem z morálních důvodů, díky svému nejbližšímu okolí či neformálním pravidlům chování v dané společnosti. Konvenční nebo normativní motivací se nejčastěji vyznačují lidé starší 60 let a věřící.

Reciproční motivace svého nositele vede k tomu, aby v dobrovolné práci hledal i to, co by bylo pro něho samotného užitečné. Chápe svoji práci spojením dobra pro jiné i k vlastnímu prospěchu.

Nerozvinutá motivace vytváří základní prostor pro rozhodování dobrovolníků. Jako je důvěra v organizaci, přesvědčení o smysluplnosti dobrovolné práce a pocitem, že díky dobrovolnictví se mohou podílet na šíření dobré myšlenky (Tošner, Sozanská, 2006).

Terminologie dobrovolnictví

Terminologie dobrovolnictví stále není ujasněna, používá se několik pojmů, které s dobrovolnictvím souvisí.

První je **dobročinnost** – někdy používáme termín **filantropie** -, kterou slovník cizích slov (kolektiv, 1998) definuje jako „lidumilnost, dobročinnost, pomoc sociálně slabým“.

Dobročinnost považujeme za občanskou ctnost, která má v naší západní kultuře své kořeny v křesťanské a židovské morálce. Dobročinnost můžeme rozdělit na dárcovství a dobrovolnictví. Dárcovství se týká peněžitých či nepeněžitých darů určených potřebným občanům nebo na veřejně prospěšné účely prostřednictvím sbírek, nadací a nadačních fondů.

S dobrovolnictvím je to složitější. Pro dobrovolnou činnost, která se převážně zaměřuje na rodinu, příbuzenstvo a sousedy používáme termín **občanská výpomoc**, někdy můžeme slyšet o **sousedské výpomoci**. Dobrovolnická činnost probíhající obvykle v obci, sportovních klubech, okolo fary apod. se používá termín **dobrovolnictví vzájemně prospěšné**. Oba tyto typy se vyznačují spontánností a neočekáváním finanční odměny.

Dobrovolnictví, které organizují dobrovolnická centra, na nichž staví neziskové organizace, nazýváme jako **veřejně prospěšné dobrovolnictví**. Partnerem dobrovolníka

je organizace, která nabídne dobrovolné činnosti. Dobrovolníci se většinou uplatní v nestátní neziskové organizaci, která se snaží získat dobrovolníky až pro jednorázové akce nebo dlouhodobou dobrovolnou činnost (Tošner, Sozanská, 2006).

Vzdělávací gerontologie uvádí publikaci „Pochopení vazby mezi zdroji starších dobrovolníků a motivace k dobrovolníkovi“. *„Účelem této studie bylo prozkoumat vliv starších dobrovolníků z lidského, sociálního a kulturního uplatnění. Zkoumali se starší dobrovolníci (ve věku 50+), kteří byli zaměstnáni. Ukázalo se, že starší dobrovolníci mají odlišné motivace (např. nízká úroveň vzdělání, špatný zdravotní stav, ovdovělý, rozvedený nebo žije sám). Většinou si chtějí posílit vlastní sebevědomí, aby nepřemýšleli o svých osobních problémech. Tyto výsledky jsou velmi důležité pro dobrovolnické organizace, pokud chtějí zvýšit dobrovolnictví u starších lidí. Mohou tak zvážit vytvoření více příležitostí, které budou přímo zaměřeny na míru pro zapojení dobrovolníků s tímto problémem.“* (Andrea Princip, Joop Schippers a kol., 2015).

3.3 Typy a charakteristiky dobrovolnictví

3.3.1 Historický vývoj

Vývojově starší – **evropský model dobrovolnictví – komunitní**, dobrovolníci se setkávají na základě společných zájmů v přirozeném prostředí, jakým je dětská nebo sportovní organizace a církve. Vývojově mladší – **americký model dobrovolnictví – manažerský**, kdy s dobrovolníky pracují profesionálně vedená dobrovolnická centra.

V našich podmínkách se objevují oba modely, jak „komunitní“, tak „manažerský“. Komunitní model převládá tam, kde jsou dostatečným pojátkem cíl a poslání organizace. Manažerský model je ve větších městech.

Dobrovolnictví, jež vzniká „**zdola nahoru**“ – založené na neformální sdružení přátel, která může později přejít k registrované neziskové organizaci. Takto vznikla pro roce 1989 řada neziskových aktivit a hnutí.

Dobrovolnictví, které působí „zvenčí dovnitř“ – jde o strukturovanou organizaci, kde pracují profesionálové a rozhodnou se využít dobrovolníky a se stávajícími dobrovolníky lépe spolupracovat.

Na dobrovolnících je přímo závislý chod organizace. Vedle profesionálů se dobrovolníci podílejí na hlavní cíle organizace. Bez dobrovolníků by nebylo možné realizovat příležitostné akce, jsou rozhodující silou organizace.

Dobrovolníci vykonávající činnosti s profesionálními zaměstnanci. Základem provozu organizace není dobrovolná činnost. Převážně jde o sociální a zdravotní zařízení. Spolupráce přispívá ke snížení finančních nákladů organizace.

Činnost dobrovolníků není pro vlastní chod organizace nepostradatelná, ale pomáhá usnadňovat provoz a zkvalitňovat poskytované služby. Dobrovolníci s klienty chodí na vycházky, jazykové či výtvarné kroužky a jiné volnočasové aktivity. Tímto zvyšují kvalitu, ale organizace by bez nich mohla existovat (Tošner, Sozanská, 2006).

3.3.2 Časové vymezení

Jednorázové akce (kampaně, sbírky, benefiční koncerty, apod.) je to vhodná forma k získávání nových dobrovolníků, kteří mohou jen několikrát ročně, dohoda je pouze ústní. **Dlouhodobá dobrovolná pomoc** je opakovaná a pravidelná, např. tři hodiny jedenkrát týdně. Závazek je užitečný pro svoji pravidelnost a splnitelný pro dobrovolníka.

Dobrovolná služba či dobrovolný závazek, obvykle vykonávaný mimo zemi. Je profesionálně organizována a náklady na její realizaci bývají velmi vysoké.

3.4 Charakteristické oblasti dobrovolnictví

Nejčastěji se s dobrovolníky setkáváme v nestátních neziskových organizacích. Jejich cíl není zisk, ale poslání a cíl jejich činnosti.

Životní prostředí – nejlépe organizovaná organizace působící po celé republice s propojením na mezinárodní síť. Řeší problémy jako politický subjekt, např. problematika s jadernými elektrárnami, vedení dálnic krajinou a řešení čistoty měst.

Humanitární prostředí - humanitární organizace a organizace na ochranu lidských práv vznikly po roce 1989 a v posledních letech se zviditelnily s tragickými událostmi na

Balkáně, v Čechensku. Také se podílejí na vnitrostátních akcích, pomoc při záplavách na Moravě.

Sociální a zdravotní oblast - je nejpočetněji zastoupena z hlediska přebírání služeb a využití dobrovolné práce. Profesionální přístup k využití dobrovolníků je vyžadující.

Kulturní oblast – angažuje se zde tisíce dobrovolníků, kteří se zaměřují na revitalizace a ochranu kulturních památek. Obvykle působí v regionu. Také propagují českou kulturu v zahraničí a věnují se mezinárodní spolupráci v oblasti své působnosti.

Sportovní a vzdělávací oblast - jedná se nejčastěji o mimoškolní a volnočasové aktivity, zejména zájmové kroužky, tělovýchovné a turistické oddíly.

Zahraníční dobrovolná oblast – činnost zahajuje pro roce 1989, kdy k nám přijeli dobrovolníci z USA a zaměřovali se na výuku jazyků. U nás vznikají též organizace, které vysílají dobrovolníky do zahraničí. Jedná se převážně o mladé lidi, kteří se zúčastňují dlouhodobých pobytů v zahraničí, ale i letních „workcampů“¹ (Tošner, Sozanská, 2006).

3.5 Dobrovolníci v neziskových organizacích

Tradovaná představa, že dobrovolná činnost není atraktivní, protože neskýtá finanční odměnu, a navzdory často prezentovaného přesvědčení, že nesobecká láska k ostatním lidem není v souladu s každodenní morálkou u nás, bylo zjištěno, že ve všech dotázaných organizacích mají bohaté zkušenosti s prací dobrovolníků. Některé organizace byly vybudovány na dobrovolnickém principu, patří sem Červený kříž, Člověk v tísni, Adra). Mnoho organizací ve svém počátečním období bylo většinou závislé na dobrovolném nasazení, v současné době fungují na principu placených zaměstnanců. Díky postupnému zavedení našly vlastní zdroje příjmů a pracovníky mohly zaměstnat. Spousta profesionálních pracovníků provádělo dobrovolné práce bez finanční odměny. Nepostradatelní dobrovolníci se často stanou zaměstnanci. Naprostá většina organizací si uvědomuje, že dobrovolnictví nabízí určitý nový potenciál, který ještě není zcela využit. Zejména v poslední době se začínají více zamýšlet nad tím, jak dobrovolnictví systematicky podporovat. Důležitým úkolem, který se většina organizací připouští, je

---

¹workcamp - dobrovolný pracovní pobyt

potřeba práci s dobrovolníky zintenzivnit a zlepšit. Některé organizace jsou k tomu vybízeny prostřednictvím jednotných materiálů (např. dokument „Politika dobrovolnictví Českého červeného kříže“), většinou ale nemají jasnou představu, jakými postupy zlepšení práce s dobrovolníky dosáhnout. U organizací se složitější vertikální hierarchií jsme se setkali i se snahou vedení motivovat nižší články organizace soutěžení o získání největšího počtu dobrovolníků. Dobrovolná činnost je důležitou součástí všech organizací. Má však různé podoby, které lze rozdělit do následujících typů:

1) na dobrovolníky je přímo závislý chod organizace

- bez jejich práce by organizace nemohla své cíle plnit
- v případě některých organizací by bez dobrovolníků nebylo možné realizovat některé příležitostné akce (květinový den, benefiční koncert, vánoční akce) např. zajišťování humanitárních akcí, organizované občanské sdružení Člověk v tísni nebo Adra, ekologické kampaně Greenpeace a Děti Země, u poradenských služeb, zajišťovaných Asociací občanských poraden a u Programu Pět P, který zajišťují Národní dobrovolnické centrum Hestia²

2) dobrovolníci vykonávají činnost, které jsou součástí programu organizace

- dobrovolnická činnost není základem provozu organizace
- nejčastěji u zařízení sociální a zdravotní péče
- dobrovolníci participují na zajišťování finančních prostředků, obstarávají recepci, pomáhají s účetnictvím, zajišťují chod dobročinného obchodu, pomáhají se žehlením i úklidem, úpravami, stavebními pracemi, chodem technického zázemí
- u tohoto typu spolupráce dobrovolníci přispívají především ke snížení finančních nákladů organizace

3) činnost dobrovolníků není nepostradatelná, ale zkvalitňuje služby

- dobrovolná činnost usnadňuje provoz a zkvalitňuje poskytované služby, pomáhá naplňovat cíle organizace
- jedná se nejčastěji o volnočasové aktivity, výtvarných či jazykových kroužků pro uprchlíky, volnočasové aktivity seniorů
např. vycházky s klienty organizace

---

²Hestia – centrum pro dobrovolníky. Nabízí dobrovolnickou činnost, kde se ji chce dobrovolník věnovat, organizace zajistí veškeré organizační záležitosti a kontakt s příjemcem

Činnost dobrovolníků je však složitější, než jak jsou zachyceny v uvedených typech, neboť činnosti, které dobrovolníci vykonávají, jsou velice různorodé. Zejména typy 2 a 3 se často vyskytují paralelně (Frič a kol., 2001).

Podmínky výkonu dobrovolné služby

vysílající organizace se zavazuje - pojištěním dobrovolníka, organizovat setkávání koordinátorů dobrovolníků a komunikovat s koordinátorem dobrovolníků

přijímající organizace se zavazuje - zajistit koordinátora, který zaškolí dobrovolníka a je s ním ve stálém kontaktu, evidovat jeho docházku a je v kontaktu s vysílající organizací, zajistit pro dobrovolníky materiální zázemí, bezplatně zapůjčit prostory pro zaškolení dobrovolníků

specifická činnost dobrovolníka – doprovod k lékaři, doprovod na procházkách, volnočasové aktivity, pomoc s organizováním akcí, pomoc při průzkumech v zařízení

Charakteristika organizované dobročinnosti

Již ve starověku měla organizovaná dobročinnost institucionalizovanou podobu. V dnešních podmínkách reprezentují organizovanou dobročinnost zejména „neziskové organizace“, řídící se ve své činnosti zvláštními pravidly a principy fungování.

V jednotlivých zemích nabývají neziskové organizace různých právních forem. V ČR mezi ně patří především obecně prospěšné společnosti, občanská sdružení, nadační fondy, nadace a církevní zařízení. Neziskové organizace v jednotlivých zemích dokonce už delší čas nacházejí společnou identitu a dohromady tvoří „neziskový sektor“ dané společnosti.

Z hlediska ekonomické teorie vznikl neziskový sektor jako odezva na selhání státu a trhu v poskytování služeb občanovi. Neziskové organizace pak mají za úkol toto selhání kompenzovat nabídkou svých služeb. Existence neziskového sektoru doplňuje komerční a státní sektor na poli poskytování služeb. (Doplňkovou funkci neziskového sektoru signalizuje také jeho negativně vymezený název – „nestátní neziskový sektor“³. Tento název v podstatě pouze říká, že se nejedná o sektor státní ani ziskový. Nevymezuje však pozitivně, jaký tento sektor je). (Frič a kol., 2001)

---

³ „Nestátní neziskový sektor je převzat z anglosaské terminologie, kde je tento sektor nazýván „non – profit“ či „non – governmental“, příp. Obojí současně

3.6 Získávání dobrovolníků

Organizace získávají dobrovolníky aktivním a pasivním přístupem.

Aktivní přístup - snaží se získat dobrovolníky tím, že vstupují aktivně do sociálního prostředí. Udělají přednášku s prezentací svého projektu a nabídnou prostor pro dobrovolníky. Další přístup adresně kontaktuje vybrané osoby v dané lokalitě. Spousta organizací si vytváří vlastní databázi o časových možnostech dobrovolníků.

Informace o možnosti dobrovolné činnosti bývají často součástí letáků, propagačních materiálů, bulletinu a webových stránek nebo jsou využívány sdělovací prostředky či nabídky dobrovolnických center, např. Hestia.

Pasivní přístup - myšlenka je charakterizována, že dobrovolník se má i dobrovolně přihlásit. Spoléhání se na vlastní iniciativu dobrovolníků, kteří si sami najdou cestu k organizaci. Mnohé organizace přitom spoléhají na okruh stálých příznivců nebo svou stabilní členskou základnu. Přes osobní a přátelské kontakty se získávají dobrovolníci ve všech organizacích. Čím větší věhlas a prestiž organizace má, tím spíše poklesá význam neformálních kontaktů pro získávání dobrovolníků a naopak roste důležitost jiných strategií, jako jsou např. výzvy v masmediích či jednotlivé prezentační akce.

Otázku, zda mají organizace dostatek dobrovolníků, není snadné odpovědět. Některé organizace jich mají dostatek, jiné sice nepocítují přímo deficit, neboť služby jsou zajišťovány na profesním principu, ale mohly by kapacitu dobrovolnické práce zvětšit. Některé však nedostatek dobrovolníků přiznávají (Frič a kol., 2001).

3.7 Dobrovolnictví ve světě

Dobrovolnictví není jen činnost na místní a národní úrovni, ale též mezistátní a mezinárodní programy. Dobrovolníci mají velký význam v humanitárních programech OSN, v technické spolupráci, obraně lidských práv a procesu podpory demokracie. Také kampaně na ochranu životního prostředí a podporu zvyšování gramotnosti by se bez dobrovolníků neobešly (Frič, Gouli, 2001).

Dobrovolnictví v USA

V posledních třiceti letech zaznamenalo organizované dobrovolnictví největší rozmach. V Americe se dobrovolníci nejen angažovali v církevních a jiných spolecích, ale velká část obyvatel Kanady a Spojených státech má potřebu pomoci druhým, aniž by byli spjati s nějakou organizací. Na rozdíl od Evropy v Severní Americe už existovala komunita, která podporovala občany dříve, než byla vytvořena ústřední vláda, která zajišťovala základní funkce státu.

I v dalších stoletích se občanské iniciativy v Americe účastnily na utváření veřejného a politického života. Bojovaly za rovnost volebního práva, za zrušení otroctví pro všechny, prováděly charitativní a osvětovou činnost. Dobrovolnictví zde tvoří přirozenou součást života, a to nejen v organizacích sdružených okolo určitého typu činnosti – skautingu, charity nebo sportovních klubů, ale také ve formě pomoci občanské komunitě. Tyto aktivity organizují mimo jiné i nově zakládaná dobrovolnická centra, kterých od roku 1970 v USA vzniklo více než pět set.

Základním posláním dobrovolnických center je propagace a podpora dobrovolnictví, realizace vlastních dobrovolnických programů, organizování seminářů a workshopů a dalších typů vzdělávání pro neziskové organizace, ale i komerční firmy a vládní či regionální instituce. Centra se věnují otázkám dobrovolnického managementu, který obsahuje především metody vyhledávání, výběru, výcviku, supervize a hodnocení dobrovolníků. Jednotlivá centra se liší velikostí a počtem profesionálních pracovníků. Mají vlastní fundraisingové oddělení, oddělení public relations, knihovny a dokumentační oddělení. Průzkumy ukazují, že dnes se v USA do dobrovolné činnosti zapojuje 20 % populace. V Kanadě je to procento ještě vyšší – až 25% obyvatelstva.

Dobrovolnická centra také spolupracují na státní i federální úrovni. Jak je v Americe zvykem, každá dobročinná iniciativa je podporována významnými osobnostmi politického,

obchodního a církevního života. V roce 1990 vznikla nadace **Point of Light Foundation**, založená představiteli obchodu, vlády, médií a školství jako vedoucí národní organizace pro šíření dobrovolnictví. Jejím hlavním posláním je zapojit více lidí efektivněji do řešení vážných sociálních problémů. Nadace působí v součinnosti se sítí dobrovolnických center.

Historie filantropické organizace **United Way**, která je také spojena s dobrovolnictvím ve Spojených státech, se začala psát v roce 1887 v Denveru.

V roce 1961 prezident J. F. Kennedy založil v USA **Mírové sbory (Peace Corps)**.

Mírové sbory měly kromě praktické pomoci také propagovat myšlenku světového přátelství. V současnosti je činných více než 7300 dobrovolníků Mírových sborů v 75 zemích světa. Pomáhají zajistit pitnou vodu tam, kde je jí nedostatek, vyučují děti, pomáhají zakládat malé firmy a zemědělské farmy, šíří osvětu o životním prostředí, sázejí stromy a bojují proti šíření AIDS.

Po listopadu 1989 přijeli do Československa mladí dobrovolníci z Peace Corps, pomáhali zde v rozvoji neziskového sektoru a vyučování anglického jazyka (Frič, Gouli, 2001).

Dobrovolnictví v Evropě

Evropské dobrovolnictví se odvíjí od práce církevních charitativních organizací a v době rozvoje průmyslové výroby a rozmachu spolkového hnutí.

V **Německu** získalo dobrovolnictví povahu nového sociálního hnutí či podnikání nové občanské společnosti. Dobrovolníci pracují při budování mezinárodních vazeb na evropské a světové úrovni, též při integraci přistěhovalců. Specifickou pozornost věnují mládeži. Německo je nejaktivnější v přijímání a vysílání dobrovolníků, je největším „zaměstnavatelem“ dobrovolníků. Má 3500 zřízení s více jak 80 tisíci členy.

Francie je země s tradicí silně centralizované vlády. Podle zákona vydaného roku 1791 nemá žádná organizace dovoleno jednat mezi občany a státem. Dobrovolnictví ve Francii je jiné než v ostatních zemích. Dobrovolníci se pohybují převážně v kultuře, sportu a rekreačních aktivitách, pracuje zde polovina dobrovolníků. Naopak ve vzdělání a výzkumu, kampaních na podporu gramotnosti, školách a rodičovských sdružení jich je kolem 20%. Dobrovolníci, kteří se zaměřují na seniory a bezdomovce je pouze 13%.

Ve **Velké Británii** je dlouholetá tradice dobrovolnictví. K tradičnímu anglickému stylu života patří pomoc lidem v odlehlých oblastech venkova. Ve státní péči jsou pouze oblasti, kde je to nutné.

Nizozemsko je země, kde je rozvinut smysl pro vzájemnou pomoc. V průběhu 60 let minulého století byly spolky církví nahrazeny intervencí silného sociálního státu. Po 10 letech začali nespokojení občané zakládat vlastní svépomocné programy. Nastaly počátky nového druhu dobrovolnictví, např. pomoc lidem infikovaným HIV (Frič, Gouli, 2001).

3.8 Mezinárodní dobrovolnické organizace

Ve světě existuje řada asociací, které se snaží propojovat názorně a obsahově blízké organizace v různých částech planety a vytvářet tak mezinárodní sítě, jejichž vliv a význam pak daleko převyšují lokální charakter.

K nejznámějším patří např. mezinárodní Červený kříž a Červený půlměsíc, mezinárodní ekologické organizace jako Greenpeace či organizace, které pojí společný náboženský základ. Dobrovolnictví je zde prostředkem, jenž slouží k realizování záměrů a poslání těchto organizací. Vedle těchto organizací a sítí existují ale i takové, které se profesionálně věnují problematice dobrovolnictví v celosvětovém či regionálním měřítku, pořádají mezinárodní konference, sloužící vzájemnému poznání a výměně zkušeností, vydávají tiskové materiály a díky informačním možnostem, daným novými technologiemi, jsou schopny operativně komunikovat bez ohledu na geografickou vzdálenost (Frič, Gouli, 2001).

IAVE – Mezinárodní asociace pro dobrovolnické úsilí (International Association for Volunteer Effort) je celosvětovou organizací zaměřenou na podporu a propagaci dobrovolnictví. IAVE pořádá konference každé dva roky v různých světových regionech s cílem propojit lidi zapojené v dobrovolné činnosti a povzbudit místní organizace a jednotlivce k rozvíjení vlastních aktivit v regionu. Pořádá výcvikové a vzdělávací programy pro dobrovolníky i management dobrovolnických center, stará se o publicitu dobrovolnictví, mimo jiné organizováním Mezinárodního dne dobrovolnictví, který je vyhlášen 5. prosince.

Mezinárodní rok dobrovolníků byl zahájen konferencí IAVE s názvem **Dobrovolníci – kapitál tisíciletí**, která se uskutečnila v lednu 2001 v Amsterdamu. Konference

umožnila účastníkům, aby se navzájem setkali, vyměnili si nápady a zkušenosti a zároveň rozšířili svoje vědomosti o tom, jak je třeba rozvíjet a podporovat dobrovolnictví jako globální sociální hnutí (Frič, Gouli, 2001).

V roce 1972 byla založena v Evropě asociace AVE, která je součástí IAVE. Soustřeďuje se na výměnu zkušeností a informací a vytváření společné evropské komunity.

Evropská komise vytvořila program **Evropské dobrovolné služby (EVS)**, která má za úkol zapojit mládež do dobrovolnictví v Evropě a zvýšit kulturní výměnu mezi zeměmi Evropské unie.

AVSO je další světová organizace, která dlouhodobě podporuje dobrovolnickou činnosti. **NETAID** organizuje po internetu dobrovolnickou činnost. **CEV** sdružuje dobrovolnická centra čtrnácti zemí Evropy a sídlí v Bruselu.

V roce 1970 vznikl z podnětu Valného shromáždění OSN **Dobrovolnický program OSN – United Nations Volunteers (UNV)**. Jedná se o mezinárodní dobrovolnickou iniciativu podřízenou Rozvojovému programu OSN (UNDP), funguje v rámci zastoupení UNDP v jednotlivých státech (Frič, Gouli, 2001).

3.9 Definice neziskového sektoru

Terminologie v dané oblasti není dosud ustálená, což způsobuje mnohé problémy v běžném chápání toho, co vlastně neziskový sektor je. Neziskový sektor se někdy označuje termínem „třetí sektor“, čímž se zdůrazňuje, že jde o sektor působící mezi státem a trhem. Při označení „neziskový sektor“ se klade důraz na to, že na rozdíl od komerčních a ziskových organizací není jeho cílem vytvářet zisk a rozdělovat ho mezi vlastníky. Dále se můžeme setkat s termíny „dobrovolnický sektor“ (vyzdvihující specifickou roli dobrovolné činnosti v tomto sektoru), „nevládní (či nestátní) sektor“ anebo „nezávislý sektor“, které chtějí naznačit, že se jedná o organizace, které fungují nezávisle na vládě (Pavol Frič Rochdi Goulli, 2001, s. 11).

Pojem nezisková organizace

Neziskovými organizacemi (NO) rozumíme ty, které pokud vytvářejí zisk, vkládají ho zpět do své činnosti.

Neziskové organizace posilují mezi lidmi pocit solidarity a komunity. Pomáhají lidem budovat jejich „sociální kapitál“, povzbuzují procesy vzájemné interakce, tvorby důvěry a reciprocity, od kterých závisí fungování trhu a demokracie. Společně vytvářejí jakousi protiváhu státu a vlivům tržní ekonomiky. Jsou dodavatelem celé řady služeb jak pro nejrůznější cílové skupiny, tak pro danou komunitu, resp. společnost jako celek. Reagují tím nejen na nedostatky v systému služeb zabezpečovaných státní správou, ale i na „bílá místa“ trhu služeb, které stojí mimo zájem soukromých ziskových organizací (Pavol Frič, 1998, s. 5).

Hlavními charakteristikami neziskových organizací je, že jsou: *institucionalizované* (mají jistou organizační strukturu), *soukromé* (jsou institucionálně odděleny a nejsou řízeny státní správou), *neziskové* (organizace mohou vytvářet zisk, ale nerozdělují ho mezi vlastníky nebo vedení organizace), *samosprávné a nezávislé* (mají vlastní interní pravidla, vlastní vnitřní strukturu a nejsou ovládaná zvenčí, jsou autonomní), *dobrovolné* (značně využívají dobrovolnou činnost).

Smysl existence neziskového sektoru spočívá v tom, že doplňuje komerční a státní sektor na poli poskytování služeb (Pavol Frič, 1998, s. 3).

Vymezení neziskových organizací

Jak již bylo zmíněno, neziskové organizace působí v nejrozmanitějších oblastech života společnosti. Můžeme je členit podle různých kritérií. Dle oblastí jejich působení rozdělujeme neziskové organizace na:

- 1) kultura, umění, sport a rekreace
- 2) vzdělání a výzkum
- 3) zdraví
- 4) sociální služby
- 5) ekologie
- 6) rozvoje obce (komunity) a bydlení

- 7) ochrany práv a obhajoby zájmů, politiky
- 8) organizování dobročinností
- 9) náboženství
- 10) mezinárodních aktivit
- 11) profesionálních a pracovních vztahů
- 12) jiné oblasti (Pavol Frič, Rochdi Goulli, 2001, s. 16)

Dalším znakem pro členění neziskové organizace je **veřejný prospěch**. Dle této charakteristiky dělíme NO na dvě skupiny:

- 1) organizace vzájemně prospěšné, jejichž hlavním cílem je sloužit v zájmu svých členů.
Tyto skupiny vznikly na bázi podobností zájmů, koníčků, osudu svých členů, sociálního postavení, profese, věku atd.
- 2) organizace veřejně prospěšné, jejichž hlavním účelem je poskytování veřejně prospěšných služeb a služba obecným zájmům. Tyto organizace jsou otevřené široké veřejnosti, tj. všem, kteří službu potřebují.

Organizace, které zajišťují veřejně prospěšné služby (např. některé druhy sociální péče o staré lidi, opuštěné děti, tělesně postižené, apod.), jsou v zahraničí více zvýhodňovány z hlediska daní a jiných podpor oproti organizacím sloužícím pouze zájmům svých členů (Pavol Frič, Rochdi Goulli, 2001, s. 13).

3.10 Existence tří sektorů

Státní

Podniky a organizace náležící státu, které jsou státem spravované a financované ze státního rozpočtu. Vedle státních podniků (ziskových) existují i státní neziskové organizace, tzv. rozpočtové a příspěvkové (ROPO). Jsou to například: školy a školská zařízení, kulturní střediska, nemocnice, vědecké ústavy apod.

Nestátní – soukromý, ziskový

Soukromé podniky, patřící jedincům či akciovým společnostem, které jsou zaměřené na výdělek. Jejich zisk se rozděluje mezi vlastníky organizace.

Nestátní – neziskový

Nestátní neziskové organizace, které vznikají na základě potřeb občanů. Jejich zaměstnanci jsou placeni, ale velkou část práce zastávají dobrovolníci, kteří v nich pracují bez nároku na finanční odměnu. Pokud tyto organizace nějaké příjmy z vlastní činnosti získají, použijí je pro další činnost a potřebnou pomoc (nerozdělí si je tedy mezi sebou). Neziskové organizace jsou protiváhou státního a soukromého sektoru a měly by doplňovat nabídku státních a soukromých služeb či vytvářet služby nové (Kolektiv autorů, 2001, s. 12).

3.11 Dobročinnost v ČR

Počátky - středověk

Historie organizované dobročinnosti v ČR sahá hluboko do středověku. Počátky jsou spojeny s církví, tj. s institucí, která má ve svém poslání starost o blaho jiných. I proto lze filantropickou agendu středověku a také raného novověku „v zásadě rozdělit do dvou velkých oblastí – dobročinnost obecně humanitární a dobročinnost, jejímž předmětem byly záležitosti duchovní (Tůma, Vaněk, Dostál, 1999, s. 2).

Monopol církve na organizovanou dobročinnost postupně slábl, a to i díky tomu, že bohatství a okázalý život církevních hodnostářů nenacházely dostatečnou protiváhu v jejich

dobročinných skutcích. Na to reagovala i husitská revoluce, která mimo jiné znamenala i první významné oslabení postavení církve na poli dobročinnosti (Frič, Goulli, Rochdi, 2001).

Devatenácté a počátek dvacátého století

Nový impuls pro rozvoj občanských iniciativ přineslo období Národního obrození, navazující na proces obecné modernizace a liberalizace veřejného života a éře pozdního absolutismu. Období rozmachu národního vlastenectví přineslo s sebou i nebývalý nárůst různých občanských asociací, nadací a spolků, které podporovaly rozvoj národní kultury, umění, vědy a vzdělání. K nim lze přičíst i spolky hasičů, tělocvičné a okrašlovací spolky, pěvecké sbory apod., které významně přispěly i k občanské strukturaci tehdejší společnosti. Jak již samotný název tohoto období naznačuje, společenský život byl výrazně ovlivněn národnostními emancipačními snahami, jež se projevily mimo jiné v oblasti filantropie a neziskových aktivit vůbec. Většina těchto aktivit probíhala odděleně po dvou národních liniích – české a německé (Frič, Goulli, Rochdi, 2001).

První republika

Práce dobročinných spolků byla převážně zaměřena na budování a spravování různých zařízení a ústavů (ozdravovny, chudobince, sanatoria, ústavy pro choré, jesle, útulky pro studenty, poradny pro matky, prázdninové osady apod. Největšími vlastníky zařízení byly obce, pak spolky a ostatní zařízení byla majetkem státních orgánů, církví, jednotlivců, apod. (Frič, Goulli, Rochdi, 2001).

Druhá světová válka

Vývoj dobročinnosti byl přerušen německou okupací v roce 1938 a 2. světovou válkou. Nový režim spoustu neziskových organizací zrušil, ostatní podržel pro své vlastní účely, které zreorganizoval a sloužily státní moci. Po válce došlo k revitalizaci občanského sdružování a organizované dobročinnosti. Neziskové organizace se podařilo rychle obnovit a znovu zaujaly významné společenské postavení (Frič, Goulli, Rochdi, 2001).

Éra socialismu

Komunistický strana v r. 1948 znovu nastolila totalitní politický systém, který centrálně řídil organizace. Majetek spolků byl zkonfiskován, celkový život byl paralyzován. Organizace byly sjednoceny do společenských dobrovolných organizací NÁRODNÍ FRONTY. V rukou státu byly dobročinné neziskové organizace působící

v oblasti zdraví a sociální péče a školství. Neziskový sektor však nezrušil, pouze ho podrobil ideologické očištění a politicky jej paralyzoval. Z počátku na neziskovém sektoru postavil existenci „socialistické společnosti“. Organizovaná dobročinnost byla zestátněna a zideologizována. Lidové masy, které věřily myšlence socialismu, svým budovatelským nadšením – tj. dobročinnost vůči socialistickému zřízení – „bojovaly“ pod vedením komunistické strany „proti kapitalismu“, domácímu i zahraničnímu. Zrodil se jakýsi „nový typ altruismu“, (Šimeček, 1967, s. 149) vyznačující se až fanatickou obětavostí, motivovanou vírou v předností socialismu, komunistickou uvědomělostí a proletářským internacionalismem. Dobrovolnictví ve formě budovatelského nadšení bylo neodmyslitelnou součástí „velkých staveb socialismu“. Velká díla socialismu by byla nerealizovatelná bez „tlaku entuziasmu a sebeobětování“ jejich budovatelů. (Šimeček, 1967, s. 150). Takto organizovaná „dobrovolná práce“ pomáhala plnit pěstitelky a řešit systémové chyby plánovaného hospodářství.

„Emocionálně motivovaný altruismus“ musel vystřídat „altruismus s donucením“.

Až na výjimky, jako byly různé svépomocné aktivity, zasazené do lokálního prostředí (např. Akce Z), zanechala po sobě éra socialismu z hlediska dárcovství a dobrovolnictví vesměs negativní dědictví. Pojem „dobročinnost“ byl v očích běžného občana diskreditován hlavně díky jeho neologizaci a vazbě takového konání a kariérní postup. Pro většinu občanů se „dobrovolná práce“ stala synonymem vnučované, neautentické aktivity, které se pokoušela vyhnout, jak se jen dalo. Vzhledem k „české povaze“, ani není divu, že občané dosáhli ve vyhýbání se „proletářské dobročinnosti“ skutečné virtuosity (Frič, Goulli, Rochdi, 2001).

Období po roce 1989

Po roce 1989 začala obnova organizované dobročinnosti na autentických a demokratických základech. Byly přijaty právní normy, upravující fungování jednotlivých neziskových organizací a zákon o sdružování občanů. Jednalo se o obecně prospěšné společnosti, nadační fondy, nadace, církevní zařízení. Dobročinnost postupně získávala ztracenou legitimitu a stala se společensky uznávanou aktivitou, která přinášela důvěryhodnost a čest.

Ve srovnání se západními zeměmi na tom nejsme s dobrovolnictvím příliš dobře. Pracující dobrovolníci v neziskovém sektoru u nás tvoří nižší podíl na celkové

zaměstnanosti. Ve srovnání s postkomunistickými zeměmi střední Evropy je Česká republika výrazně lepší. Podíl dobrovolníků, pracujících v neziskovém sektoru, na celkové zaměstnanosti v ČR je 1,1%. Tento podíl činí např. ve Francii 4,7%, v Anglii 4,4%, v USA 4,1% a v Německu 3,1%. V Maďarsku a na Slovensku je to však jen 0,3% (Frič, Goulli, Rochdi, 2001).

4 CHARAKTERISTIKA PROSTŘEDÍ

4.1 Region, vytyčování a hranice regionů

Na rozdíl od obcí a krajů, jež jsou pojmově poměrně přesně vymezeny, neboť jde o základní a vyšší územní samosprávné celky, značné terminologické potíže vyvolává pojem *region*. Pochází z latinského slova *regio*, jehož se užívalo jako označení spravovaného kraje, ale také hranice či světové strany. Ve druhé polovině 20. století se region stal velmi frekventovaným, avšak současně i velmi vágním a nejednoznačným pojmem.

Česká legislativa – zákon č.248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje – zná „regiony soudržnosti“, jež odpovídají úrovni NUTS II a jsou tvořeny jedním až třemi kraji, které lze ovšem také pokládat za regiony. Stejný zákon uvádí i „regiony se soustředěnou podporou státu“, jež se dále dělí na „strukturálně postižené regiony“, hospodářsky slabé regiony“ a „venkovské regiony“ (Čmejrek, 2008, s. 28).

4.1.1 Královéhradecký kraj

Královéhradecký kraj leží v severovýchodní části Čech. Státní hranici kraje tvoří z více než jedné třetiny s Polskem v délce asi 208 km. Liberecký a Pardubický kraj tvoří oblast severovýchod, která patří mezi tři největší oblasti v republice, rozlohou i počtem obyvatel. Posledním sousedem je kraj Středočeský. Krajská metropole Hradec Králové je od hlavního města Prahy vzdálená 112 km.

Území kraje je tvořeno pěti okresy - Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov. Svou rozlohou 4 759 km² zaujímá Královéhradecký kraj 6% rozlohy České republiky a řadí se na 9. místo v pořadí krajů.

Obrázek 1: Území kraje

Zdroj:RISY, cz:Mapy – Královéhradecký kraj

Tabulka 1: Rozloha okresů Královéhradeckého kraje

Rozloha	
	km ²
ČR	78 867
Královéhradecký kraj	4 759
Hradec Králové	892
Jičín	887
Náchod	852
Rychnov nad Kněžnou	982
Trutnov	1 147

Zdroj dat: ČSÚ

V roce 2014 měl Královéhradecký kraj celkem **551 590 obyvatel**, což je 5,2 % celkového počtu obyvatel České republiky. Nejlidnatějším okresem kraje je okres Hradec Králové s necelými 163 tisíci osobami, jejíž hustota je 116 obyvatel na km², tím patří pod celorepublikový průměr, který činí 134 osob.

Kraj má ze všech krajů stále nejnižší počet obyvatel ve věku 15-64 let (66%) a na druhou stranu nejvyšší počet obyvatel ve věku nad 65 let (19%) s čím předstihl hl. město Praha. Průměrný věk žen a mužů je též nad republikovým průměrem.

Královéhradecký kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s bohatě rozvinutým cestovním ruchem (www.kr-kralovehradecky.cz).

4.1.2 Novobydžovsko

Region Novobydžovska se rozkládá v mírně zvlněné krajině Východolabské tabule s přechodem do krajiny Krkonošského podhůří. Novobydžovsko má charakter více zemědělského regionu se zachovalým životním prostředím bez výraznějšího lokálního a dálkového ovlivnění.

Zahrnuje celkem 23 obcí (Babice, Barchov, Hlušice, Humburky, Kobylice, Králíky, Lužec nad Cidlinou, Měník, Mlékosrby, Myštěves, Nepolisy, Nový Bydžov, Ohnišťany, Petrovice, Prasek, Skřivany, Sloupno, Smidary, Starý Bydžov, Šaplava, Vinary, Zachrašťany, Zdechovice), z nichž jen Nový Bydžov má statut města.

Nový Bydžov je plošně pátým nejmenším obvodem v rámci Královéhradeckého kraje. Svoji rozlohou 21 416 ha zaujímá 4,5 % rozlohy kraje (www.mapy.kr-kralovehradecky.cz).

Obrázek 2: Region Novobydžovska

V rámci praktické části je poukázáno na činnost příspěvkové organizace Královéhradeckého kraje Domov sociálních služeb Skřivany a nestátní neziskové organizace Duha o. p. s. Nový Bydžov.

4.2 Domov sociálních služeb Skřivany

Představení organizace

Historie

Historie domova sahá do roku 1964. Domov poskytoval služby ještě jako Ústav sociální péče, který byl součástí Okresního ústavu sociálních služeb. Od 1. 1. 1991 byl zřizovatelem Okresní úřad v Hradci Králové, od 1. 1. 2003 je jím Královéhradecký kraj. V roce 2008 byl postupně uváděn do provozu Domov pro osoby se zdravotním postižením. Statutárním orgánem DSS Skřivany je ředitel zařízení. DSS Skřivany poskytuje v souladu s § 48 zák. č. 108/2006 Sb. v platném znění pobytovou sociální službu Domov pro osoby se zdravotním postižením (zkráceně DOZP) a poskytuje v souladu s § 51 zák. č. 108/2006 Sb. v platném znění (dále jen zákon) pobytovou sociální službu Chráněné bydlení (zkráceně CHB).

Obecná charakteristika

Domov sociálních služeb Skřivany je zřízen jako samostatná příspěvková organizace s právní subjektivitou za účelem poskytování sociálních služeb mentálně postiženým osobám. Základním posláním je poskytování pobytových sociálních služeb **Domov pro osoby se zdravotním postižením a Chráněné bydlení**. Celková kapacita pro osoby s mentálním postižením je 86 a 4 osoby pro chráněné bydlení. Je zde rovněž Chráněná dílna firmy JuWital s.r.o. Praha, která zajišťuje pracovní příležitost pro část obyvatel.

Chráněné bydlení je umístěno v běžné zástavbě. V tomto objektu bydlí 4 uživatelky, mají dvoulůžkový pokoj s obývacím pokojem a kuchyňkou, k dispozici mají krytou terasu se zahradou. Toto zařízení zajišťuje soukromí a humanizaci.

Poslání služby DOZP a služby CHB

Posláním je poskytovat pobytové sociální služby v souladu se standardy kvality sociálních služeb v domácím prostředí rodinného typu, aby se život uživatelů maximálně blížil běžnému způsobu života. Podporovat jejich rozvoj samostatnosti, udržovat a rozvíjet vazby s přirozeným prostředím a sociálně začleňovat uživatele.

Cílovou skupinou jsou osoby s mentálním postižením, též s přidruženými kombinovanými vadami ve věku od 18 let a výše, jejichž bydliště je v Královéhradeckém kraji. Jejich zdravotní stav jim neumožňuje se o sebe vlastními silami postarat, též rodina ani terénní či ambulantní služby.

V chráněném bydlení jsou ženy s mentálním postižením či s kombinovanými vadami od 18 let a výše, jejichž bydliště je v Královéhradeckém kraji, popřípadě vazbou na Královéhradecký kraj. Nacházejí se v nepříznivé sociální situaci v důsledku svého zdravotního stavu, nejsou schopny ji řešit vlastními silami. Služba jim postačuje s minimalizací podpory.

Přehled poskytovaných činností

Poskytování sociální služby zdravotně postiženým se sníženou soběstačností, jejichž stav vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

V zařízení pracuje celkem 64 zaměstnanců, z toho je 40 pracovníků v přímé péči, kteří zajišťují tyto činnosti: ubytování, stravu nebo pomoc při zajištění stravy, pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, pomoc s chodem domácnosti, poskytování v souladu s § 36 zákona ošetrovatelskou a rehabilitační péčí a zdravotní péče.

Základními principy služeb

1. Individuální přístup služby se formuje podle potřeb uživatelů, respektuje osobnost uživatelů a odlišnost jejich potřeb, rovný přístup ke všem uživatelům a osobní cíle formuluje podle přání a potřeb uživatelů.
2. Právní rámec dbá na dodržování základních lidských práv, dodržuje zákonné normy služby, podporuje uživatele ve vědomí vlastní odpovědnosti.

3. Integrace do společnosti podporuje nezávislost uživatele na službě, využívání veřejných služeb, začleňování do obce, okolí a společnosti, předchází sociálnímu vyloučení ze společnosti, přizpůsobuje služby běžnému způsobu života, spolupracuje s dalšími subjekty při poskytování služby, podporuje uživatele v zachování a rozvíjení přátelských a rodinných vztahů, využívá spolupráci s dobrovolníky.
4. Partnerský vztah k uživatelům respektuje jejich právo volby, uplatnění vlastní vůle, respektuje jejich soukromí, zachovává důstojnost uživatelů.
5. Kvalita poskytování odborné a bezpečné služby s kvalifikovaným personálem v oblasti vzdělávání, sportu, společenského a kulturního vyžití, též možnost využití fakultativních služeb.

Sportovní aktivity v DSS

Tvoří významnou součást života klientů, vytváří pozitivní spolupráci s uživateli a pracovníky, přispívá k relaxaci a zdravé psychohygieně. Pomáhá přirozeně rozvíjet orientaci v prostoru. Díky účasti na různých soutěžích a olympiádách přispívají k sebevědomí a vlastnímu sebevyjádření. Klienti jsou členy Sportovního klubu TJ Slavoj Skřivany, účastní se republikových i oblastních soutěží v plavání, běhu na lyžích, stolním tenisu, cyklistice a přehazované. Také jsou registrováni v Českém svazu mentálně postižených sportovců (ČSMPS), tato organizace se zabývá sportovními aktivitami osob s MP v ČR. ČSMPS zahrnuje nabídku soutěží - oddílové, klubové, regionální a mezinárodní. Svaz je též členem unie zdravotně postižených sportovců a Českého paralympijského výboru (viz. příloha 1).

Finanční zdroje

DSS Skřivany je financován Královéhradeckým krajem, z úhrad uživatelů, z rozpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí a úhrad za poskytnuté výkony od zdravotních pojišťoven.

Dotace z Evropské unie využili pouze jednu, a to na samostatný projekt. Obdrželi i finanční dary.

Dobrovolnictví

Dobrovolnickou činnost vykonávala v minulých letech celá řada dobrovolníků, věnovala se zejména aktivizačním činnostem v přímé péči o uživatele na přípravě volnočasových aktivit, doprovod na výletech a společenských akcích a doprovod za veřejnými službami (viz. příloha 2).

V loňském roce bylo celkem 8 dobrovolníků, kteří vypomáhali 434 hodin. Jejich činnost byla zaměřena na sebeobslužnou činnost, hygieně a sportovní aktivity, převážně trénování stolního tenisu.

Podíl na rozvoji regionu

Podporuje život lidí s mentálním postižením v běžném životě. Klienti mohou více komunikovat s okolím, nemusí využívat péči rodinných příslušníků, kteří mohou částečně uspořít svůj čas, jak osobní, tak pracovní, mohou se částečně vrátit do pracovního procesu.

Důležité je také, že postižení se mohou částečně zapojit do života, mohou nakupovat, cestovat, sportovat. Postižení se díky pracovní terapii zapojují do pracovních aktivit, kde získávají speciální vědomosti, dovednosti a návyky. Například pomocné práce při úklidu v prádelně, kuchyni, také balení vitamínových směsí do nápojů. Získané částky umožní výrazně snížit nedoplatky úhrad za poskytnutou péči a vylepšit tak ekonomický provoz zařízení a naopak snížit požadavek na dotaci MPSV. Ostatní lidé vidí, že i postižení mohou normálně žít (www.usp-skrivany.cz).

4.3 Nezisková organizace DUHA o. p. s.

Představení organizace

Historie

Duha obecně prospěšná společnost je nezisková organizace založena městem Nový Bydžov, svoji činnost zahájila 1. 1. 2004. Město Nový Bydžov je jejím zakladatelem.

Obecná charakteristika

Duha o. p. s. provozuje domy s pečovatelskou službou, pečovatelskou službou terénní, denní, centrum a odlehčovací služby pro seniory nebo občany se zdravotním postižením, kteří nepotřebují komplexní péči, ale pouze pomoci, aby mohli vést relativně samostatný život. Organizace též provozuje Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež DoPatra. (viz. příloha 3)

Přehled činností

Terénní pečovatelská služba zajišťuje ve vlastním prostředí klienta se sníženou soběstačností potřebné péče, které mu tak umožní žít doma a nepřetrhávat vztahy s rodinou a okolím. Cílem je zachování důstojnosti a kvality života klienta doma.

Pečovatelská služba poskytuje v pracovních dnech i o víkendech pomoc při zvládnutí běžných úkonů. Pomoc při osobní hygieně, poskytnutí stravy, zajištění stravy, zajištění chodu domácnosti, doprovázení k lékaři či na různé instituce.

Cílovou skupinou jsou senioři, osoby s mentálním, tělesným a zdravotním postižením. Jedná se o seniory od 65 let a výše, osoby s mentálním, tělesným a zdravotním postižením od 18 let a výše.

Denní služba umožňuje klientům trávit čas ve společnosti svých vrstevníků a předchází tak jejich sociálnímu vyloučení, zamezení pocitu osamělosti, udržet klienta v jeho osobních a sociálních schopnostech. Pomáhá rodinám s péčí o jejich člena rodiny. Služba je poskytována v pracovní dny od 7.00 hod. do 15.30 hod. v bezbariérovém prostředí.

Odlehčovací služby poskytují pomoc osobám se sníženou soběstačností, zdravotně postiženým či chronicky nemocným, kdy se o ně nemohou starat rodinní příslušníci, například z důvodu dovolené nebo jiných záležitostí.

Cílovou skupinou jsou senioři, osoby zdravotně a tělesně postižení. Senioři 65 let a výše, dospělí 26 – 64 let, mladí dospělí 19 – 26 let.

Domy s pečovatelskou službou se zaměřují na seniory, zdravotně postižené občany, kteří nepotřebují komplexní péči, ale jen určitý stupeň pomoci k samostatnému životu. Služba se zaměřuje na konkrétní individuální potřeby občanů, které jim pomohou zachovat přirozené sociální vazby a životní návyky. Potřebují pouze pomoc při běžném obstarávání svých potřeb.

Duha o. p. s. též provozuje **Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež DoPatra (NZDM)**, která nabízí podporu, bezpečný prostor pro trávení volného času a odbornou pomoc dětem, mládeži a mladým dospělým (viz. příloha 4, 5, 6).

Cílem je snaha o pozitivní změnu životního způsobu dětí a mladých lidí, ve věku od 6 – 26 let z města Nový Bydžov a okolí. Nabízí trávení volného času v bezpečném prostoru s cílem předcházet rizikům spojeným s dětstvím, dopíváním a ranou dospělostí.

Fungují zde dva nízkoprahové kluby **Čásek** určený pro děti od 6 – 14 let a **Čas** určený pro mládež a mladé dospělé od 15 – 26 let. Kapacita klubu Čásek je 20 klientů, služby jsou poskytovány bezplatně, akce pořádané mimo klub si klienti přispívají (na jízdné, vstupné a stravné).

Cílovou skupinou klubu Čásek jsou děti, které pocházejí z komplikovaného rodinného prostředí, nemají jak a kde trávit svůj volný čas, neovládají sociální dovednosti, mají handicap.

Poskytované služby:

1. Vzdělávací, výchovné a aktivizační služby, jako jsou třeba besedy, pomoc se školou, podpora vlastních aktivit, promítání filmů, práce na PC, volnočasové aktivity, skupinové aktivity, hra na hudební nástroj, taneční a dramatický kroužek „Děti z města“.
2. Zprostředkovávají kontakt mimo klub, pobytové a víkendové akce.
3. Terapeutická činnost – poradenství, pomoc v krizi, individuální rozhovor.

Cílovou skupinou klubu Čas jsou děti a mladí lidé, kteří se ocitají ve složitých životních situacích (šikana, diskriminace, násilí, záškoláctví, kriminalita, rasismus, výchovné problémy, pasivní životní stereotyp, absence zájmů). Mají složité životní situace (nezaměstnanost, rozpad rodiny, těhotenství před dosažením zletilosti, volba školy a povolání). Vlivem chudoby, nízké úrovni vzdělání, věku, místem bydliště a etnickému

nebo národnostního původu jsou v ohrožení vyloučením ze společnosti. Chtějí najít smysluplné trávení volného času.

Do klubu mohou přijít chlapci nebo dívky, jakékoliv národnosti, rodiny, jakýchkoliv zájmů, nemusí uvádět své jméno, mohou si zachovat anonymitu, stačí jen přezdívka, mohou kdykoliv přijít a odejít, jak se jim to hodí, všechny činnosti dělají dobrovolně, nemusí se zúčastňovat připravených aktivit.

Děti mohou navštěvovat i taneční a dramatický kroužek DĚTI Z MĚSTA, který je zaměřen na hudebně pohybové aktivity, dramatizace pohádek a vlastních scének. Taneční kroužek je zaměřen na tance klasické, latinskoamerické, tradiční romské a orientální i aerobic. Dramatický kroužek připravuje děti na vystoupení pro rodiče, domovy důchodců, nemocnice a školy v podobě scének a pohádek.

V loňském roce navštívilo NZDM Do Patra klub Čásek celkem 166 uživatelů. Klienti nejvíce využívali pomoc se školou, práci na PC, skupinové a volnočasové aktivity. Taneční a dramatický kroužek „DĚTI Z MĚSTA“ byl též aktivně navštěvován. Klub Čas navštívilo 59 uživatelů.

Finanční zdroje

DUHA o. p. s. je financována vícezdrojově – z Ministerstva práce a sociálních věcí, Královéhradeckého kraje, města Nový Bydžov, úhrad klientů, ze sponzorských darů a projektů EU. DUHA o. p. s. je samostatný právní subjekt.

Společnost obdržela též dary ve výši 101 tis. Kč od fyzických osob. Dotace od MPSV v hodnotě 2 040 tis. Kč a dotace od obcí z oblasti své působnosti ve výši 913 tis. Kč. Společnost neorganizovala žádné veřejné sbírky.

Dobrovolnictví

V minulosti dobrovolníky organizace využívala k různým aktivitám, především se jednalo o procházky, čtení knih, atd. Vzhledem tomu, že došlo k zrušení dobrovolnického centra, dobrovolníky již nevyužívá.

Podíl na rozvoji regionu

Duha o. p. s. pomáhá lidem, většinou seniorům, kteří nepotřebují komplexní péči, ale jen pomoci, aby mohli vést relativně samostatný život. Tito lidé pak mohou zůstat v kruhu rodinném, aniž by nějakým způsobem využívali péči rodinných příslušníků.

NZDM DoPatra svým působením umožňuje svým klientům zařadit se do společnosti, trávit bezpečně volný čas, zvyšovat sociální kompetence dětí a mládeže. Obohacuje tím jejich život, např. pořádáním kulturních akcí, výletů a víkendových pobytů. Klienti díky této službě získávají, návyky, dovednosti a vědomosti. Tato činnost je pro region velice významná (www.pomocseniorum.cz).

5 ŠETŘENÍ V TERÉNU

Praktická část se zabývá dvěma organizacemi. Jedná se o příspěvkovou organizaci DSS Skřivany a obecně prospěšnou organizaci DUHA Nový Bydžov.

Kvalitativní šetření probíhalo formou rozhovorů s řediteli organizací, jejich zaměstnanci a dobrovolníky.

Kvantitativní šetření bylo provedeno formou dotazníku. Před rozesláním byl proveden předvýzkum. Dotazník byl určen pro veřejnost.

5.1 Kvantitativní šetření

V rámci praktické části je poukázáno na zájem veřejnosti o dobrovolnictví a problematiku neziskových organizací. Kvantitativní šetření bylo provedeno formou dotazníku. K jeho odzkoušení proběhl předvýzkum. Bylo osloveno 6 respondentů, následně vyhodnoceny výsledky a provedeny úpravy. Poté bylo náhodně rozesláno mezi veřejností na Novobydžovsku 150 dotazníků. Sběr dat probíhal od 9. 1. 2016 do 31. 1. 2016. Při tvorbě dotazníku bylo postupováno dle nastudované literatury (Disman, 2000, s. 120). Dotazník se skládal z osmnácti otázek na zkoumané téma, obecných otázek charakterizujících respondenty – pohlaví, věk, sociální hledisko, vzdělání, znalost a zájem veřejnosti o dobrovolnictví a problematiku neziskových organizací.

Dle nastudované literatury (Disman, 2000, s. 121) byly stanoveny výzkumné pracovní otázky. Dle občanů má dobrovolnictví vliv na rozvoj regionu. Pro kvantitativní šetření byly stanoveny následující výzkumné otázky:

1. Mladí lidé do 40 let projeví zájem stát se dobrovolníkem.
2. Více jak ½ dotazovaných již někdy provádělo dobrovolnou činnost.
3. Dotazovaní nebudou vědět o činnosti neziskové organizace.
4. Lidé nebudou mít představu, jak jsou neziskové organizace financovány.
5. Více jak ½ respondentů bude vědět o činnostech DSS Skřivany a DUHA o. p. s.

Nový Bydžov.

Byla vytvořena statistická hypotéza závislosti věkových skupin na dobrovolnictví (příloha č. 9).

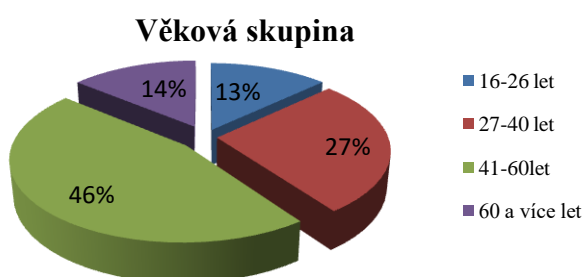
Z celkového počtu 150 rozeslaných dotazníků (viz. příloha č. 7) mezi veřejností na Novobydžovsku se vrátilo 120 výtisků, což je 80% návratnosti. Výsledky tohoto kvantitativního šetření v procentech a číslech jsou zaznamenány v tabulkách a grafech.

Tabulky č. 2-19: Kvantitativní šetření

Obrázky č. 3-11: Grafy - Kvantitativní šetření

1) Věková skupina

Věková skupina	Počet	Procenta
16-26 let	16	13%
27-40 let	32	27%
41-60let	55	46%
60 a více let	17	14%

Nejpočetnější věková skupina respondentů byla mezi 41 – 60 rokem a činila 46% všech dotazovaných. Druhá skupina mezi 27 – 40 lety činila 27%. Poslední dvě skupiny měly skoro shodné výsledky, 61 a více let měla 14% a skupina 16 – 26 let 13%.

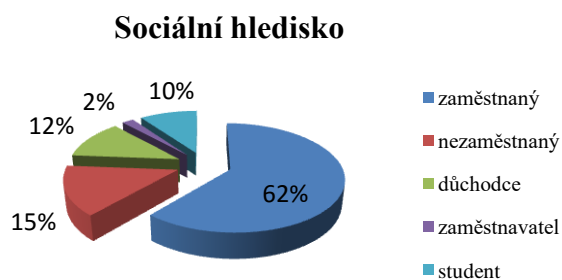
2) Pohlaví

Pohlaví	Počet	Procenta
muž	49	41%
žena	71	59%

Dotazník vyplnilo celkem 120 osob, převážná většina byly ženy s počtem 71, což je 59%. Muži s počtem 49 tvoří 41%.

3) Sociální hledisko

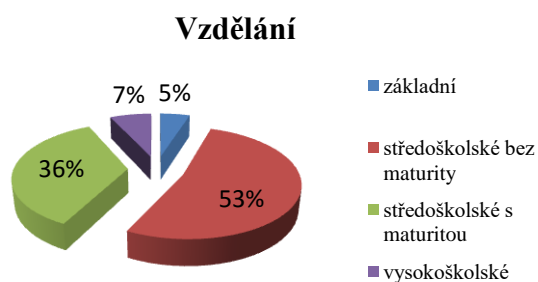
Sociální hledisko	Počet	Procenta
zaměstnaný	74	62%
nezaměstnaný	18	15%
důchodce	14	12%
zaměstnavatel	2	2%
student	12	10%

Největší počet respondentů je zaměstnaných, celkem 62%, nezaměstnaní 15%, důchodci 12%, studenti 10% a nejméně zaměstnavatel 2%.

4) Vzdělání

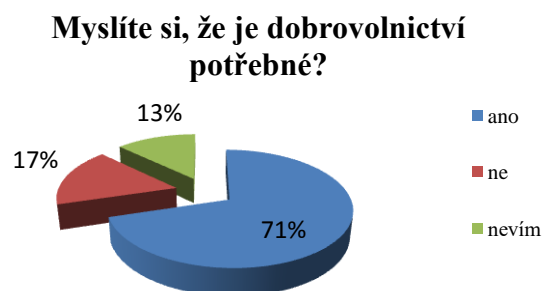
Vzdělání	Počet	Procenta
základní	6	5%
středoškolské bez maturity	63	53%
středoškolské s maturitou	43	36%
vysokoškolské	8	7%

Největší počet dotazovaných mělo středoškolské vzdělání bez maturity, celkem 53%, s maturitou 36%, vysokoškolské 7% a základní jen 5%.

5) Myslíte si, že je dobrovolníctví potřebné?

Myslíte si, že je dobrovolníctví potřebné?	Počet	Procenta
ano	85	71%
ne	20	17%
nevím	15	13%

Převážná většina respondentů 71% si je vědoma, že dobrovolníctví je potřebné. 17% má názor, že dobrovolníctví potřebné není a 13% nedokáže na tuto otázku odpovědět.

6) Věnovali jste se někdy dobrovolné činnosti?

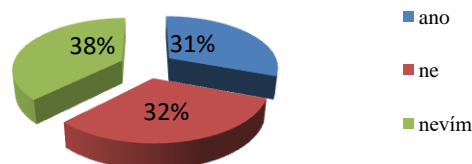
Věnovali jste se někdy dobrovolné činnosti?	Počet	Procenta
ano (uveďte)	35	29%
ne	85	71%

Respondenti se věnovali této činnosti hlavně v zájmových organizacích, což bylo 29%, především v klubu seniorů, dobrovolných hasičů a klubu žen, které se zaměřují aktivně dětem. Dobrovolné činnosti se nikdy nevěnovalo 71% dotazovaných. V neziskových organizacích v sociální oblasti působilo malé procento respondentů. Dobrovolníctví v zájmových organizacích má svou tradici, na druhé straně přetrvává názor, že stát se má věnovat a pomoci sociální a zdravotní oblasti.

7) **Myslíte si, že je dobrovolníků dostatek?**

Myslíte si, že je dobrovolníků dostatek?	Počet	Procenta
ano	37	31%
ne	38	32%
Nevím	45	38%

Myslíte si, že je dobrovolníků dostatek?

Kladně odpovědělo 31% dotazovaných, většinou se jednalo o muže a mladší skupinu lidí, z větší části což bylo 32%, odpovídaly ženy, ty mají názor, že je dobrovolníků nedostatek, je to dáno i tím, že se této činnosti věnují a vidí její potřebu. Nejvíce, 38% dotazovaných nevědělo, zda je dobrovolníků dostatek, je to dáno tím, že je stále malá informovanost o této činnosti.

8) **Byl/a jste někdy dobrovolníkem?**

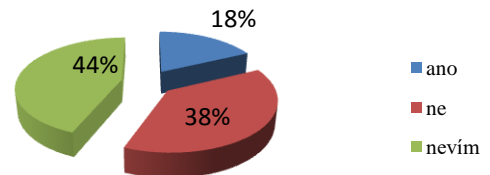
Byl/a jste někdy dobrovolníkem?	Počet	Procenta
ano	19	16%
ne	101	84%

Dobrovolníkem bylo jen 16 % dotazovaných, většinou se jednalo o ženy důchodového věku a mladé ženy do 40 let.

9) Jestliže ne, chtěl/a byste tuto činnost vyzkoušet?

Jestliže ne, chtěl/a byste tuto činnost vyzkoušet?	Počet	Procenta
ano	21	18%
ne	46	38%
nevím	53	44%

Jestliže ne, chtěl/a byste tuto činnost vyzkoušet?

Mladí lidé do 40 let nemají zájem se stát dobrovolníkem, at' už z důvodu časového vytížení či malé informovanosti o činnosti, kterou dobrovolník vykonává. Nejvíce respondentů 44% je nerozhodných, též si nedokážou představit, co tato činnost obnáší. Jen 18 % by rádo vyzkoušelo být dobrovolníkem.

10) Víte, kam byste se obrátili, pokud byste se chtěli stát dobrovolníkem?

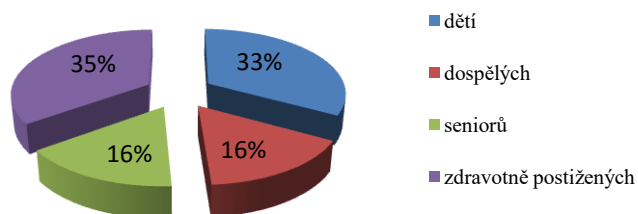
Víte, kam byste se obrátili, pokud byste se chtěli stát dobrovolníkem?	Počet	Procenta
ano	12	10%
ne	108	90%

Převážná většina dotazovaných, což je 90% neví, kam by se měla obrátit, jestliže by se chtěla stát dobrovolníkem, je to způsobeno malou informovaností. Pouze 10% by vědělo kde se informovat, většinou se jedná o bývalé zaměstnance organizací, proto mají v této oblasti přehled.

11) V jaké oblasti je podle Vás dobrovolnické pomoci nejvíce?

V jaké oblasti je podle Vás dobrovolnické pomoci nejvíce?	Počet	Procenta
děti	40	33%
dospělých	19	16%
seniorů	19	16%
zdravotně postižených	42	35%

V jaké oblasti je podle Vás dobrovolnické pomoci nejvíce?

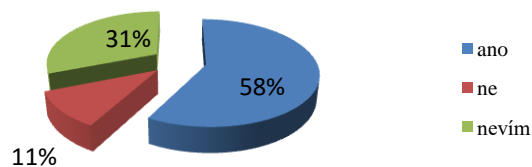

35 % dotazovaných má názor, že se nejvíce dobrovolníci věnují zdravotně postiženým lidem. Hned za nimi s 33 % se umístila péče o děti a nejméně si dotazovaní myslí, že se dobrovolníci věnují dospělým a seniorům, což je 16 %.

12) Víte, co znamená pojem „nezisková organizace“?

Víte, co znamená pojem „nezisková organizace“?	Počet	Procenta
ano	70	58%
ne	13	11%
nevím	37	31%

Víte, co znamená pojem „nezisková organizace“?

58 % respondentů má všeobecné povědomí o neziskových organizacích, 31 % neví, co si pod tímto pojmem představit a 11 % neví, co nezisková organizace znamená.

13) Víte, jak jsou neziskové organizace financovány?

Víte, jak jsou neziskové organizace financovány?	Počet	Procenta
státní dotace	38	54%
dary	23	33%
veřejné sbírky	5	7%
neví	4	6%

54% dotazovaných si myslí, že jsou neziskové organizace financovány státními dotacemi. 33% uvedlo, že získávají dary a 7% má dojem, že využívají veřejných sbírek. 6% respondentů nemá představu, jak jsou neziskové organizace financovány.

14) Myslíte si, že neziskové organizace jsou:

Myslíte si, že neziskové organizace jsou:	Počet	Procenta
velmi potřebné	33	47%
méně potřebné	29	41%
nepotřebné	8	11%

47% dotazovaných se shodla, že neziskové organizace jsou velmi potřebné a mají svůj význam, 41% si myslí, že méně potřebné a 11% nepotřebné.

15) Domníváte se, že jsou ve Vašem regionu neziskové organizace dostatečně zastoupeny?

Domníváte se, že jsou ve Vašem regionu neziskové organizace dostatečně zastoupeny?	Počet	Procenta
ano, v dostatečné míře	20	29%
ano, ale mohlo by být více	27	39%
je jich nedostatek	17	24%
nevím	6	9%

Největší počet dotazovaných, což bylo 39% se domnívá, že je sice dostatek neziskových organizací, ale mohlo by jich být více. 29% si myslí, že počet je dostačující. 24% dotazovaných uvedlo, že je stále nedostatek těchto organizací. Žádnou představu o neziskových organizacích mělo 9% respondentů.

16) Znáte nějakou neziskovou organizace ve vašem okolí?

Znáte nějakou neziskovou organizace ve vašem okolí?	Počet	Procenta
ano	63	90%
ne	7	10%

Převážná většina respondentů 90% zná nějakou neziskovou organizaci, je to dáno dostatečnou propagací organizací v tomto regionu a stále se zvyšujícím potřebám těchto společností. Většinou mladí lidé 10 % o žádné organizaci nevědí, může to být přisuzováno tomu, že žádnou pomoc, kterou tyto organizace vykonávají do této doby nepotřebovali..

17) Znáte neziskovou organizace DUHA o. p. s?

Znáte neziskovou organizace DUHA o. p. s?	Počet	Procenta
ano	111	93%
ne	9	8%

Převážná většina dotazovaných zná neziskovou organizaci DUHA o. p. s. 93%. Organizace je velmi dobře propagována a poskytuje mnoho služeb seniorům, tím i šetří čas jejich blízkým, proto o této organizaci ví převážná většina dotazovaných. Pouze 8% respondentů o této společnosti neví.

18) Znáte Domov sociálních služeb Skřivany?

Znáte Domov sociálních služeb Skřivany?	Počet	Procenta
ano	115	96%
ne	5	4%

Odpovědi se přibližně shodují s předcházející otázkou. Většina tazatelů 96 % zná DSS Skřivany, tato organizace má též velmi dobrou propagaci a historii. Velkou zásluhu má i zařazení klientů do běžného života, proto dotazovaní vědí o této společnosti. Pouze 4 % nemá povědomí o této společnosti.

5.2 Kvalitativní šetření

Kvalitativní výzkum byl proveden ve dvou organizacích. Jedná se o příspěvkovou organizaci DSS Skřivany a obecně prospěšnou organizaci DUHA Nový Bydžov.

Pro kvalitativní šetření byly kladeny otázky (viz. příloha 8), rozhovor probíhal s řediteli organizací, jejich zaměstnanci a dobrovolníky.

Z šetření vyplynulo, že DSS Skřivany poskytují pobytové sociální služby osobám s mentálním postižením, DUHA o. p. s. poskytuje sociální služby formou terénních služeb tj. pečovatelskou službu, ambulantních služeb – centrum denních služeb, pobytovou odlehčovací službu a ambulantní službu Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy. Cílem Duhy o. p. s. je zajistit základní sociální služby, kdy si žadatel a jeho rodina můžou zvolit takovou službu, kterou potřebují – na rozdíl od DSS Skřivany, kteří poskytují služby pouze pro osoby mentálně postižené.

DUHA o. p. s. dobrovolníky v minulosti využívala, ale vzhledem k zrušení dobrovolnického centra, která dobrovolníky zajišťovala, již tuto službu nevyužívá. Proto se organizace spoléhá na své vlastní síly. Jelikož má profesionální a kvalitní vedení a zaměstnance daří se jim velmi dobře. NZDM DoPatra dobrovolníky nevyužívá vůbec, jelikož toto centrum navštěvuje romská komunita a ta vzhledem ke svým tradicím, zvykům a kultuře naši kulturu neuznává, velice těžko by do tohoto centra zapadl a neměl by žádnou úctu a autoritu. V centru pracují dva sociální pracovníci a sociální pracovník romského původu. Naopak DSS Skřivany dobrovolníky využívají převážně v aktivizačních činnostech s jejich uživateli.

Dobrovolníci se hlásí sami nebo si je najdou na jejich webových stránkách. Často to jsou i bývalý zaměstnanci. Dokonce o tuto činnost mají zájem i občané, kteří se chtějí v budoucnu uplatnit v sociálních službách a tato činnost jim přinese mnoho poznatků. Organizace se snaží dobrovolníky prezentovat na veřejnosti, tím pro ně získávají jakési morální ohodnocení, např. v roce 2014 získala jejich nejlepší dobrovolnice titul Dobrá duše roku 2014.

DUHA o. p. s. je financována vícezdrojově – a to z Ministerstva práce a sociálních věcí, Královéhradeckého kraje, města Nový Bydžov, z úhrad klientů, ze sponzorských darů a projektů EU.

Zřizovatelem DSS Skřivany je Královéhradecký kraj, financování jsou z Ministerstva práce a sociálních věcí, z úhrad uživatelů, z rozpočtu zřizovatele, ze sponzorských darů a od zdravotních pojišťoven z úhrad za poskytnuté výkony. Dotace z EU využili pouze jednou na samostatný projekt, jinak je standardně k financování nevyužívají. Obě popisované společnosti zveřejňují své výroční zprávy, tím zaručují transparentnost svého hospodaření pro širokou veřejnost a deklarují svou důvěryhodnost. Díky tomu mohou sponzoři sledovat tok financí.

Z rozhovoru s dobrovolníky vyplynulo, že roli dobrovolníka každý vykonává z různého důvodu. Většinou se jedná o starší osoby, které jsou již v důchodovém věku či osamoceni, kteří si touto činností zaplňují svůj volný čas. Také se této činnosti věnují mladé lidé, kteří chtějí pracovat v sociální oblasti a tímto získají potřebný náhled na danou problematiku.

Lidem tato činnost přináší pocit vnitřního uspokojení. Na chvíli mohou zapomenout na své vlastní trápení a problémy. Též jim to dává pocit, že nejsou na světě zbyteční a svou energii a chutí do života mohou pomoci druhým.

6 VÝSLEDKY A DISKUSE

Z kvalitativního a kvantitativního šetření vyplynulo, že obě popisované organizace jsou pro veřejnost velice známé. Je to dáno historií i různou propagací organizací.

Samotné dobrovolnictví je pro respondenty pojem málo známý, málo kdo si pod tímto pojmem dokáže představit podstatu činnosti, kterou dobrovolník vykonává, asi také proto je tato činnost málo zastoupena. Dobrovolnickou činností se zabývá více dotazovaných, jedná se většinou o členství v různých zájmových organizacích (klub žen, klub seniorů, dobrovolní hasiči).

Na základě provedené statistické hypotézy závislosti věkových skupin na dobrovolnictví vyplynulo, že existuje závislost mezi věkovými skupinami. Závislost je střední (viz. příloha 9).

Z odpovědí dále vyplynulo, že převážná část dobrovolníků jsou senioři, či lidé do 26 let. Tuto činnost vykonávají převážně senioři, dává jim to pocit užitečnosti a přináší jim to uspokojivý pocit. Díky této činnosti také naplní svůj volný čas. Byla též provedena studie, kde se zkoumali lidé nad padesát let, a bylo zjištěno, že dobrovolníci mají odlišné motivace, např. špatný zdravotní stav, rozvedený, či žije sám. Většinou si chtějí posílit své sebevědomí a zapomenout na své osobní problémy. Toto zjištění je důležité pro organizace, pokud by chtěly zvýšit dobrovolnictví u starších lidí. Mohou tak vytvořit více příležitostí, které budou zaměřeny na dobrovolníky s tímto problémem. Mladá generace by si měla vzít z této starší generace příklad a pomoci problém s nedostatkem dobrovolníků řešit. Dobrovolníci nejsou finančně odměňováni a to může být také hlavní důvod jejich nedostatku.

Dotazovaní sice vědí, co nezisková organizace znamená, ale už mají malé informace o jejich financování a celkové potřebě. Tento problém je potřeba řešit větší informovaností veřejnosti.

7 ZÁVĚR

Neziskové organizace a příspěvkové organizace přispívají a pomáhají k rozvoji společnosti a v podstatě ke zkvalitnění života všech, kteří to potřebují. Současně se snaží starat o ty, kterým by bez jejich pomoci nemohli žít plnohodnotný život a jsou ohroženi společensky nežádoucími jevy.

Neziskové organizace nenahrazují stát, ale pomáhají efektivně rozšiřovat a doplňovat jeho funkce. Dalo by se i říci, že kde nestačí příspěvkové organizace, zřizují se neziskové organizace.

Veřejnost si je vědoma činnosti neziskových organizací v našem regionu, postupně se zvyšuje zájem o poskytované služby, které tyto společnosti nabízejí, což nasvědčuje jejich rostoucímu významu pro společnost. Skutečnost je taková, že stoupá počet těch, kteří potřebují jakoukoliv pomoc, ať už v podobě fyzické či psychické.

Dobrovolnictví v zájmových organizacích má svou tradici, na druhé straně přetrvává názor, že stát se má věnovat a pomoci sociální a zdravotní oblasti. Dobrovolníci přispívají významnou měrou k rozvoji regionu, především péčí o uživatele. Z šetření bylo zjištěno, že tato pomoc potřebným má pozitivní dopad. Uživatelé si této pomoci váží, už z toho důvodu, že je doprovázejí na výletech, společenských akcích a trénují s nimi různé sporty. Sami dobrovolníci díky této roli získávají nové zážitky, zkušenosti a vidí svět z jiného úhlu pohledu. Vzhledem tomu, že jsou to většinou lidé staršího věku, kteří jsou osamoceni, dává jim to pocit vnitřního uspokojení a cítí se být ještě nějak užiteční. Díky tomu i nějakým způsobem naplní svůj volný čas a zapomenou na své problémy a trápení.

Z výsledků šetření je patrné, že společnost si je vědoma nedostatku a potřeby dobrovolníků, což je velice dobré zjištění. Ale sami by činnost dobrovolníka nevykonávali. V dnešní uspěchané době, kdy všichni trpí nedostatkem času, se každý raději věnuje své rodině a svým koníčkům. Proto je potřeba sdělit, že v místním regionu není význam dobrovolníka v neziskových organizacích až tak znatelný. V tomto kraji se společnost spíše věnuje dobrovolné činnosti, jako je např. sbor dobrovolných hasičů, klub seniorů a klub žen. Společnost je v těchto aktivitách naopak velmi akční.

Proto by bylo dobré více podporovat aktivity dobrovolníků v organizacích jakoukoliv formou.

Někteří lidé si ani nedokážou představit co dobrovolník a dobrovolnictví obnáší, jakou činnost by vykonávali a čím by druhým mohli přispět. Na vině je malá informovanost o

dobrovolnictví. Určitě by přispělo více informovanosti již ve škole formou přednášek a vysvětlit podstatu dobrovolníků, co to může uchazečům přinést do jejich dalšího života a jistě by díky této zkušenosti získali širší pohled na život.

8 SEZNAM LITERATURY

BOUKAL, Petr. Nestátní neziskové organizace. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9.

ČMEJREK, Jaroslav. Obce a regiony jako politický prostor. 1. vydání. Praha: Alfa, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0139-7.

FRIČ, P., GOULLI, R. *Neziskový sektor v České Republice*. Praha: Eurolex Bohemia 2001. ISBN 80-86432-04-1

FRIČ, Pavol a kol. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice*. 1. vyd. Praha: Agnes,

FRIČ, Pavol, POSPÍŠILOVÁ, Tereza a kol. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes: Hestia, 2010. ISBN 978-80-903696-8-

FRIČ, Pavol. *Aktivity a potřeby neziskových organizací v ČR*. 1.vyd. Praha: Agnes, ICN, 1998. ISBN 80-902633-0-5.

FRIČ, Pavol. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: výsledky výzkumu NROS a AGNES*. Praha: NROS:AGNES, 2001. ISBN 80-902633-7-2.

Klub UNESCO Kroměříž a Hestia – Národní dobrovolnické centrum. *Partnerství v komunitě a firemní dobrovolnictví*. Praha: Hestia. 2005. ISBN 80-239-6348-1.

Kolektiv autorů. *Gabriel ve škole, projekt na podporu dobrovol. mladých lidí*. NROS, 2001. ISBN 80-902633-7-2

PAVLÍK, M., BĚLČÍK, M. a kol. *Společenská odpovědnost organizace*. Praha: Grada Publishing a.s., 2010. ISBN 80-24731-57-6.

PRAHA: AGNES ,2001. ISBN 80-902633-8-0

ŠEDIVÝ, Marek, MEDLÍKOVÁ, Olga. *Úspěšná nezisková organizace*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4041-6.

TOŠNER, J. - SOZANSKÁ, O. *Dobrovolnictví a metodika práce s nimi v organizacích*. 2. vydání. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: (výchozí podmínky regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

INTERNEROVÉ ZDROJE

Andrea Princip, Joop Schippers a kol. *Understanding the link between older volunteers' resources and motivation to volunteer* [online]. Routledge2015 [cit. 2015-03-03]

ISSN: 03601277 Dostupné z: WWW:

<http://www.scopus.com.infozdroje.czu.cz/record/display.uri?eid=2-s2.0-84955215576&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&st1=volunteer&nlo=&nlr=&nls=&sid=DEB88A7F095F954D1DEED9756A9D0617.53bsOu7mi7A1NSY7fPjflg%3a480&sot=b&sdt=cl&cluster=scosubjabbr%2c%22SO CI%22%2ct&sl=14&s=KEY%28volunteer%29&relpos=4&citeCnt=0&searchTerm=#>

<http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/kralovehradecky-kraj/okresy/> [2016-02-09]

https://www.czso.cz/csu/xh/strucna_charakteristika_kraje [2016-02-09]

http://www.novobydzovsko.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=500098&id=1003&p1=56
[2016-02-20]

<http://mapy.kr-kralovehradecky.cz/prumzony/cz/NB-zakladni-charakteristika.htm>
[2016-02-20]

<http://www.skrivany.cz/> [2016-02-20]

<http://www.pomocseniorum.cz/> [2016-02-20]

9 PŘÍLOHY

Příloha 1. Úspěchy sportovců DSS Skřivany v ČSMPS

Příloha 2. Výlet DSS Skřivany

Příloha 3. Duha o. p. s. Nový Bydžov

Příloha 4. Dopravní výchova v NDZM

Příloha 5. Beseda NDZM

Příloha 6. Volnočasové aktivity NDZM

Příloha 7. Dotazník

Příloha 8. Statistická hypotéza

Příloha 1.

Úspěchy sportovců v ČSMPS:

Zimní speciální hry ČHSO

Zdroj: www.skrivany.cz

Zdroj: www.skrivany.cz

Příloha 2.

Výlety

Zdroj: www.skrivany.cz

Zdroj: www.skrivany.cz

Příloha 3.

Dům s pečovatelskou službou

Zdroj: www.pomocseniorum.cz

Příloha 4.

Dopravní výchova v NDZM

Zdroj: www.pomocseniorum.cz

Příloha 5.

Beseda NDZM

Zdroj: www.pomocseniorum.cz

Příloha 6.

Volnočasové aktivity

Zdroj: www.pomocseniorum.cz

Příloha 7.

Vážení,

v rámci své bakalářské práce na téma „Dobrovolnictví v neziskových organizacích a jeho význam pro rozvoj regionu“ si Vás dovoluji oslovit a požádat o vypracování ankety, která bude použita pro získání informací, které se týkají dobrovolnictví a neziskových organizací ve Vašem okolí.

Údaje budou sloužit výhradně k tomuto účelu a nebudou poskytovány žádným dalším subjektům. Anketa je anonymní.

Žádám Vás, abyste si dotazník přečetli, vyplnili a odevzdali nejpozději do 31. 1. 2016.

Předem děkuji za vámi věnovaný čas.

Dotazník

1) Věková skupina:

- a) 16 – 26 let
- b) 27 – 40 let
- c) 41 – 60 let
- d) 61 a více let

2) Pohlaví

- a) muž
- b) žena

3) Sociální hledisko

- a) zaměstnaný
- b) nezaměstnaný
- c) důchodce
- d) zaměstnavatel
- e) student

- 4) **Vzdělání**
- a) základní
  - b) středoškolské bez maturity
  - c) středoškolské s maturitou
  - d) vysokoškolské
- 5) **Myslíte si, že je dobrovolnictví potřebné?**
- a) ano
  - b) ne
  - c) nevím
- 6) **Věnovali jste se někdy dobrovolné činnosti?**
- a) ano
  - b) ne
- 7) **Myslíte si, že je dobrovolníků dostatek?**
- a) ano
  - b) ne
  - c) nevím
- 8) **Byl/a jste někdy dobrovolníkem?**
- a) ano
  - b) ne
- 9) **Jestliže ne, chtěl/a byste tuto činnost vyzkoušet?**
- a) ano
  - b) ne
  - c) nevím
- 10) **Víte, kam byste se obrátili, pokud byste se chtěli stát dobrovolníkem?**
- a) ano
  - b) ne

- 11) **V jaké oblasti je podle Vás dobrovolnické pomoci nejvíce?**
- a) dětí
  - b) dospělých
  - c) seniorů
  - d) zdravotně postižených
- 12) **Víte, co znamená pojem „nezisková organizace“?**
- a) ano
  - b) ne
  - c) nevím
- 13) **Víte, jak jsou neziskové organizace financovány?**
- a) státní dotace
  - b) dary
  - c) veřejné sbírky
  - d) neví
- 14) **Myslíte si, že neziskové organizace jsou:**
- a) velmi potřebné
  - b) méně potřebné
  - c) nepotřebné
- 15) **Domníváte se, že jsou ve Vašem regionu neziskové organizace dostatečně zastoupeny?**
- a) ano, v dostatečné míře
  - b) ano, ale mohlo by být více
  - c) je jich nedostatek
  - d) nevím
- 16) **Znáte nějakou neziskovou organizace ve vašem okolí?**
- a) ano
  - b) ne

17) Znáte neziskovou organizace DUHA o. p. s?

a) ano

b) ne

18) Znáte Domov sociálních služeb Skřivany?

a) ano

b) ne

Příloha č. 8

- 1. Na jakou činnost se zaměřuje Vaše organizace?**
- 2. Využíváte činnost dobrovolníků?**
- 3. Jak získáváte dobrovolníky?**
- 4. Jak je Vaše organizace financována?**
- 5. Proč činnost dobrovolníka vykonáváte?**
- 6. Co Vám přináší role dobrovolníka?**

Příloha 9.

Věková skupina	Ano	Ne	ni
16-26	6	10	16
27-40	4	28	32
41-60	2	53	55
60 a více	7	10	17
	19	101	120

$$O_{ij} = \frac{n_{i.} * n_{.j}}{n}$$

$$O_{11} = \frac{16 * 19}{120} = 2,53$$

$$O_{12} = \frac{16 * 101}{120} = 13,47$$

$$O_{21} = \frac{32 * 19}{120} = 5,07$$

$$O_{22} = \frac{32 * 101}{120} = 26,93$$

$$O_{31} = \frac{55 * 19}{120} = 8,70$$

$$O_{32} = \frac{55 * 101}{120} = 46,29$$

$$O_{41} = \frac{17 * 19}{120} = 2,69$$

$$O_{42} = \frac{17 * 101}{120} = 14,30$$

$$\chi^2 = \sum \frac{(n_{ij} - O_{ij})^2}{O_{ij}}$$

$$\begin{aligned} \chi^2 &= \frac{(6-2,53)^2}{2,53} + \frac{(10-13,47)^2}{13,47} + \frac{(4-5,07)^2}{5,07} + \frac{(28-26,93)^2}{26,93} + \\ &+ \frac{(2-8,70)^2}{8,70} + \frac{(53-46,29)^2}{46,29} + \frac{(7-2,69)^2}{2,69} + \frac{(10-14,30)^2}{14,30} = \\ &= 4,759 + 0,894 + 0,226 + 0,042 + 5,159 + 0,973 + 6,906 + 1,293 = 20,252 \end{aligned}$$

$$\chi^2_{\alpha;f} = \chi^2_{0,05;3} = 7,815$$

$$\alpha = 0,05$$

$$f = (k-1) * (n-1)$$

$$f = (4-1) * (2-1)$$

$$f = 3$$

$$\chi^2 > \chi^2_{\alpha;f}$$

$$20,252 > 7,815 \Rightarrow H_1 \quad \text{Existuje závislost mezi věkovými skupinami.}$$

$$V = \sqrt{\frac{\chi^2}{n * \min(k-1; m-1)}}$$

$$V = \sqrt{\frac{20,252}{120 * \min(4-1); (2-1)}}$$

$$V = \sqrt{\frac{20,252}{120 * 1}}$$

$$V = 0,4108 < 0,4 \Rightarrow \text{Závislost je střední.}$$